

duurzaamheidsverslag

world forum

EVENTS THAT SHAPE THE WORLD

inhoudsopgave

world forum

Voorwoord	5
1. Organisatieprofiel	7
1.1 Ons bedrijf	7
1.2 Structuur	8
1.3 De markt	9
1.4 Stakeholders	10
1.5 MVO beleid	10
1.6 Onderscheidingen	10
1.7 Lidmaatschappen	11
2. People	12
2.1 Arbeidsomstandigheden	12
2.2 Mensenrechten	14
2.3 Maatschappij	15
2.4 Ambities	17
3. Planet	19
3.1 Energieverbruik	19
3.2. Afval	20
3.3. CO2 compensatie	20
3.4 Catering	21
3.5 Ambities	22
4. Profit	23
5. Over dit rapport	23
6. GRI tabel	24
Bijlage	26
Colofon	28

Fotograaf: Lex Draijer

voorwoord

world forum

Beste Lezer,

Het World Forum Convention Center in Den Haag is waarschijnlijk een van de kleinste leden van het United Nations Global Compact. Echter, door onze internationale oriëntatie, zijn wij er van overtuigd impact te kunnen maken.

Bij het World Forum zien we ons MVO beleid als topsport, in topsport ga je alleen voor goud. Dat is de reden waarom de ondertekening van het Global Compact initiatief 3 jaar geleden de officiële kick-off was voor een nieuwe marathon bij het World Forum.

Hiermee verplichten we ons in te zetten voor mensenrechten, arbeidsrechten, bescherming van het milieu en corruptiebestrijding. We zijn ethisch en duurzaam actief op verschillende gebieden. Zo omvat bijvoorbeeld het World Forum Ethical Program diverse maatregelen om keuzes op integriteit te toetsen en daadwerkelijk een verschil te maken voor en duurzamere samenleving. Als onderdeel van het Ethical Program gebruikt het World Forum alleen groene stroom en is onder meer lid van de Green Meeting Industry Council (GMIC) en MVO Nederland.

Op een veel kleiner en lokaler niveau hebben we met ons team deelgenomen aan de nationale vrijwilligersdag NL DOET. We ondersteunen tevens een school voor jongeren uit sociaal-economische achterstandswijken in Den Haag.

Kettingreactie

Geïnspireerd worden en anderen inspireren is cruciaal voor een effectieve verandering.

Sinds de ondertekening van het United Nations Global Compact initiatief hebben we onze partners en leveranciers een "Supplier Code of Conduct" laten tekenen, welke dezelfde doelen als het UN Global Compact onderschrijft. Hierdoor hebben we hun aangemoedigd met een frisse blik te kijken naar hun eigen operatie en bedrijfsfilosofie.

We hebben ook een kettingreactie teweeg gebracht met onze Green Events Checklist op de website, een document met suggesties en ideeën om een evenement zo "groen" mogelijk te organiseren. Met deze lijst stimuleren we opdrachtgevers om te kijken hoe groen hun komende evenement is. Wanneer ze de impact van hun evenement op het milieu gereduceerd hebben, kunnen ze via de website hun uiteindelijke CO2 uitstoot berekenen. Wij bieden ze de mogelijkheid om deze te compenseren via de Climate Neutral Group of lokaal door het Klimaatfonds Den Haag.

Sinds het World Forum begonnen is met het "Ethical Program" zijn alle medewerkers hier voor hun eigen afdeling bij betrokken. Van grote beslissingen tot kleine beslissingen. Wanneer de facilitaire afdeling nieuwe verlichting moet installeren, bestellen zij LED verlichting. Wanneer de communicatie afdeling nieuwe pennen besteld, bestellen zij biologisch afbreekbare pennen. Een "green-update" wordt regelmatig verzonden naar alle medewerkers en partners van het World Forum.

We zullen als World Forum nooit denken dat we "er zijn" op het gebied van MVO, maar de reis om serieuze vooruitgang te boeken is erg spannend en uitdagend. We hebben geconstateerd dat het niet alleen onze top prioriteit is, maar ook de focus van veel associaties, instituten en bedrijven waarmee we samen werken bij het organiseren van hun evenementen. Onze slogan "Events that shape the world" beschrijft uitstekend de manier waarop wij willen opereren.

Met vriendelijke groeten,

Michiel Middendorf

General Manager

1. organisatieprofiel

world forum

1.1 Ons bedrijf

Het World Forum is een internationaal congrescentrum gevestigd in Den Haag, de stad van vrede en recht. Van oudsher is Den Haag met het Vredespaleis de plaats waar internationaal vrede en recht voor de wereld wordt besproken. De eerste vredesconferentie vond er al plaats in 1899. Telkens als er zich iets nieuws voordeed op het gebied van vrede dacht men aan Den Haag als vestigingsplaats. Na verloop van tijd vestigden zich nieuwe instellingen op het gebied van internationaal recht en vrede in Den Haag. Het World Forum bevindt zich in de internationale zone van Den Haag; The Hague World Forum. Samen met de stad maakt zij zich sterk voor bijeenkomsten rondom vrede en recht.

De bijzondere ontmoetingen en gebeurtenissen in het World Forum hebben de potentie het wereldbeeld van de aanwezigen te beïnvloeden. Op elke schaalgrootte. Of het een internationale conferentie over het verbod op chemische wapens is of een verhelderend gesprek tussen twee CEO's, het zijn events that shape the world. De conferenties van het International Criminal Court (ICC) of het OPCW (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons) die er plaatsvinden, zijn bijeenkomsten op het hoogste niveau als het gaat om internationale betrekkingen en recht. In 2009 huisvestte het World Forum de succesvolle internationale VN-topconferentie over Afghanistan met 73 delegaties van over de hele wereld. Het was de grootste vredesconferentie na de Tweede Wereldoorlog in Nederland.

Naast deze (internationale) congressen op topniveau is het World Forum ook een geschikte locatie voor corporate events, personeelsfeesten en beurzen. De flexibiliteit die World Forum biedt met haar multifunctionele locatie maakt dat er zoveel verschillende soorten evenementen kunnen plaatsvinden, voor elke doelgroep. Daarnaast beschikt het over de grootste theaterzaal van Nederland, waarin verschillende grote nationale en internationale cultuurproducties staan.

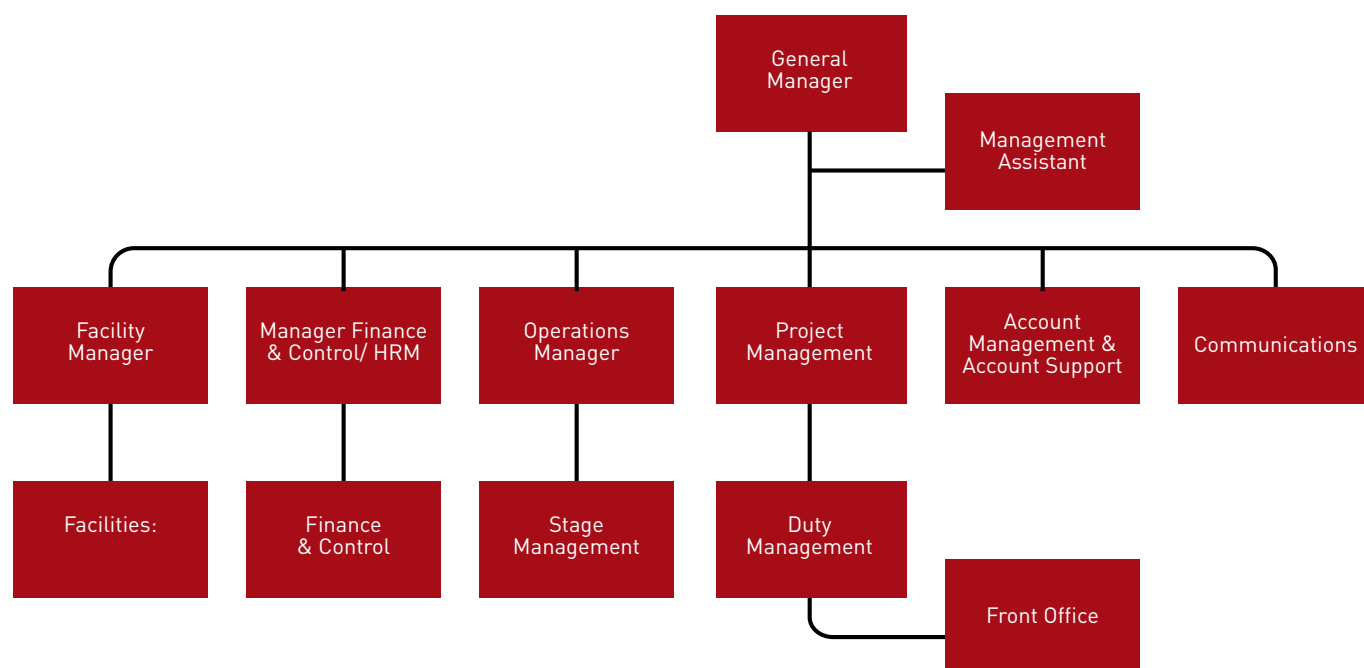
1.2 Structuur

Per oktober 2009 is de exploitatie van het World Forum overgenomen door GL events. GL events is een Frans bedrijf dat 33 congres- en evenementenlocaties wereldwijd exploiteert. Het bedrijf is ruim 30 jaar geleden opgericht, is actief op vijf continenten en heeft ruim 3500 medewerkers.

De overname door GL events sluit volledig aan op de internationale profilering van het World Forum. Het is een natuurlijke stap in de toenemende internationale aandacht die het World Forum de afgelopen jaren heeft gekregen, met als hoogtepunt de VN Afghanistan top in maart 2009.

Het dagelijks bestuur van het World Forum is in handen van Michiel Middendorff, General Manager. Hij rapporteert aan de Managing Director, Venue Management (Jean-Eudes Rabut) op het hoofdkantoor van GL events in Lyon.

Bij het World Forum zijn in totaal 29 medewerkers werkzaam wat gelijk staat aan 23,36 fte.

Organogram GL World Forum Convention Center B.V.

Fotograaf: Bert Rietberg

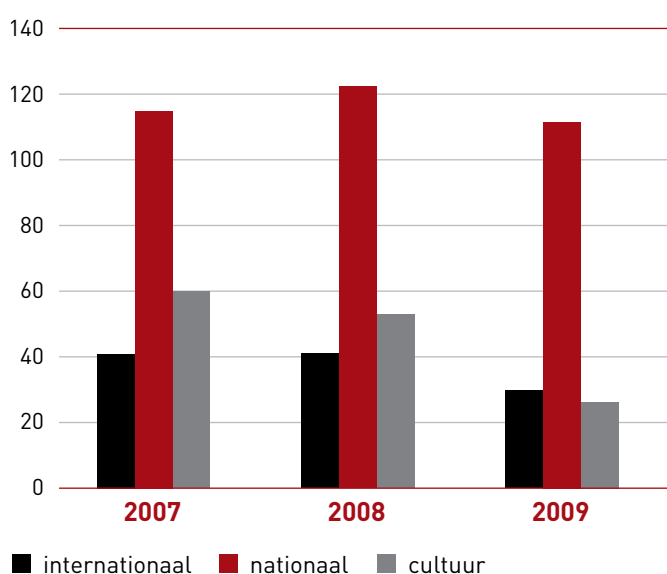
1.3 De markt

Het World Forum bedient zowel de nationale als de internationale congres- en evenementenmarkt. De opdrachtgevers van het World Forum zijn onder te verdelen in drie groepen: Public, Corporate en Cultuur.

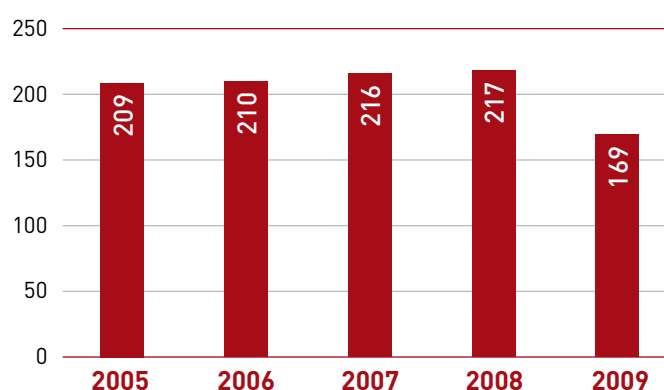
De public klanten omvatten onder andere de Ministeries en Associaties. De corporate markt bestaat uit het nationale en internationale bedrijfsleven, waaronder bedrijven als Microsoft, Aegon en ING. Maar ook de nationale evenementenbureaus. De culturele relaties van het

World Forum zijn de grote nationale impressariaten en producenten als Stage Entertainment / Joop van den Ende Theaterproducties, Senf Theaterpartners, Studio 100 en Stardust. Zij zetten in het World Forum Theater nationale en internationale artiesten, musicals en andere culturele voorstellingen van top niveau neer.

Het grootste deel van de evenementen en congressen die het World Forum huisvest zijn overheid- of VN gerelateerd.

overzicht internationale congressen, nationale congressen en cultuur voorstellingen (2007-2009)

Aantal evenementen per jaar 2005-2009

1.4 Stakeholders

De stakeholders van het World Forum zijn: organisatoren, partners, toeleveranciers, lokale overheden, omliggende bedrijven, bezoekers, omwonenden en medewerkers. Wij onderhouden regelmatig contact met onze stakeholders over de ontwikkelingen bij het World Forum, zo ook op het gebied van duurzaamheid. De stakeholders ontvangen aan het begin van het jaar een jaaroverzicht van het World Forum met daarin de belangrijkste gebeurtenissen van het afgelopen jaar. Ook dit duurzaamheidsverslag zal worden verspreid onder de stakeholders.

1.5 MVO beleid

Het World Forum profileert zich sterk met het MVO beleid. Maatschappelijk verantwoord en betrokken ondernemen is de enige USP van het World Forum geworden. Vertrouwen speelt in deze branche een belangrijke rol. Het World Forum verkoopt dit vertrouwen. Door een profilering als maatschappelijk verantwoord en betrokken bedrijf, waar integriteit, ethiek en duurzaamheid hoog in het vaandel staan, wordt het vertrouwen van relaties verkregen.

De pay-off van het World Forum, Events that shape the world, is gekoppeld aan het Ethical Program: de benaming voor het MVO-beleid binnen het World Forum. Met deze term wil het World Forum benadrukken dat MVO veel meer omvat dan alleen milieuaspecten.

1.6 Onderscheidingen

Green Award

In 2008 heeft het World Forum met het World Forum Ethical Program de Green Award gewonnen, de prijs voor het beste groene initiatief. Uit het juryrapport kwam de waardering voor de overduidelijk en ondubbelzinnige keuze voor maatschappelijk verantwoord ondernemen naar voren. Daarnaast pleitte men voor het feit dat het World Forum niet alleen het goede voorbeeld toont maar ook klanten de mogelijkheid geeft dit goede voorbeeld te volgen.

Green Key

Eind 2009 heeft het World Forum de Gouden Green Key behaald. Het internationale milieukeurmerk voor bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche die serieus en controleerbaar bezig zijn met milieuzorg. Dit certificaat bewijst dat het World Forum zich meer voor het milieu inzet dan de wet- en regelgeving verlangt.

1.7 Lidmaatschappen

Het World Forum is lid van een aantal nationale en internationale organisaties op het gebied van duurzaamheid. Binnen deze netwerken wisselt het World Forum kennis en ervaringen uit op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen, binnen de eigen MICE markt maar ook breder.

UN Global Compact

Het World Forum ondertekende in 2008 als eerste locatie in Nederland het United Nations Global Compact. Voor het World Forum en haar partners staat respect voor mensenrechten, veilige werkomstandigheden en milieubewuste bedrijfsvoering voorop. De verbintenis met de UN Global Compact is een extra stimulans om ons ook in de toekomst in te blijven zetten voor een verantwoord ondernemersklimaat.

Green Meeting Industry Council

Om op internationaal niveau op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van “groene bijeenkomsten” is het World Forum aangesloten bij de Green Meeting Industry Council. Een internationaal overlegorgaan dat de vergroening van de Meeting Industry bevordert.

MVO Nederland

Het lidmaatschap van MVO Nederland levert het World Forum een brede kennis- en netwerkorganisatie binnen het bedrijfsleven op het gebied van maatschappelijk verantwoord en betrokken ondernemen.

De Groene Hartlopers

Binnen de nationale evenementenbranche neemt het World Forum deel aan het initiatief de Groene Hartlopers, ontwikkeld door Green Label Events. Dit initiatief bestaat uit een aantal bedrijven die actief zijn in de evenementenbranche. Doelstelling is om via een gezamenlijke inspanning ons hard te maken voor een maatschappelijke betrokken en verantwoorde ontwikkeling van deze bedrijfstak. Er worden ideeën uitgewisseld, collega of concurrent, en men inspireert en prikkelt elkaar om de lat hoger te leggen. De Groene Hartlopers willen graag het voortouw nemen en hun beleid ook op tastbare wijze uitdragen. Uitgangspunten hierbij zijn transparantie, kennisoverdracht, directe actie en groene oplossingen aandragen.

2. people

world forum

Het World Forum besteedt op verschillende vlakken aandacht aan het people aspect, zowel binnen als buiten de onderneming. Er is uiteraard aandacht voor de medewerkers zelf, maar ook voor anderen personen in de maatschappij.

Het World Forum steunt jaarlijks een aantal initiatieven op lokaal en nationaal niveau. Naast een financiële of materiële ondersteuning, bestaat deze steun tevens uit het beschikbaar stellen van onze expertise binnen de markt.

2.1 Arbeidsomstandigheden

Stageplekken

Het aantal stageplekken binnen het World Forum is verdubbeld. Voorheen werd er een plek geboden aan een tweetal stagiaires, een op de facilitaire afdeling en een op de events afdeling. Onlangs heeft het World Forum dit uitgebreid met een tweetal extra stageplekken op de afdelingen communicatie en sales. Voor deze uitbreiding van stageplekken is gekozen om meer aan de sterk stijgende vraag hiernaar te voldoen.

Part-time werken

Het World Forum maakt zich als bedrijf sterk om medewerkers te helpen bij het voortzetten van hun loopbaan na bijvoorbeeld een zwangerschap. De mogelijkheid wordt geboden om part-time te werken of voor een gedeelte thuis te werken. Op deze wijze is er sprake van een goede balans tussen werk en prive wat uiteindelijk ten goede komt van de organisatie.

Opleidingen en Trainingen

Er is jaarlijks een collectief budget beschikbaar voor training en opleiding binnen het World Forum. Elke medewerker wordt uitgenodigd om jaarlijks een plan te maken over zijn of haar eigen ontwikkeling. Er wordt op basis van deze Personal Development Plans besloten wat er aan opleiding noodzakelijk is en wie welke opleiding mag volgen.

Een eindverantwoordelijke kan aan een medewerker vragen een opleiding en/of coaching te volgen wat noodzakelijk is om taken en verantwoordelijkheden goed uit te voeren, hierover worden individuele afspraken gemaakt.

Voor opleidingen en trainingen die een bepaald bedrag te boven gaan, zal als regel een studieovereenkomst worden gesloten waar onder andere een terugbetalingsregeling deel van uit maakt.

GL Campus

Eind 2008 heeft GL events de GL events Campus geïntroduceerd. Dit interne opleidingsinstituut heeft een aantal doelstellingen:

- Het bevorderen van de motivatie en participatie van werknemers
- Het promoten van een gemeenschappelijke cultuur en team spirit
- Het bevorderen van integratie tussen de diverse onderdelen van GL events en het creëren van netwerken
- Het ontwikkelen en organiseren van trainingprogramma's die tegemoet komen aan de behoeftes
- Het optimaliseren van het rendement van training & opleiding en het realiseren van interne kennisdeling

Om deze doelstellingen te behalen, heeft GL Campus een tweeledige missie: het coördineren van alle trainings- & opleidingsplannen van de GL Groep voor optimale resultaten en het ontwerpen van trainingen om de expertise in de verschillende business lines van GL te ontwikkelen.

Vooralsnog biedt GL Campus voornamelijk Franstalige trainingsprogramma's aan (gericht op senior management, operational management en basic management) en richt zij zich voornamelijk op management, salesfuncties en projectgerichte medewerkers. Er zijn inmiddels twee Engelstalige programma's beschikbaar waar internationale medewerkers aan deel kunnen nemen: de Management training en de Welcome Convention.

MPI Scholarship Program

World Forum werkt mee aan het MPI Scholarship Program een initiatief van Meeting Professionals International, die tevens lid zijn van UN Global Compact. In april 2010 start het eerste MPI Scholarship Program in Nederland. Dit is een samenwerking tussen het World Forum in Den Haag, MPI Netherlands en de Stenden University in Leeuwarden.

Vijf studenten van de Stenden University organiseren op 24 juni 2010 in het World Forum het MPI evenement 'Next Generation'. De organisatie van dit evenement is een onderdeel van het MPI educational program om studenten (the next generation) te betrekken bij de congres- en evenementenbranche, door hen de kans te geven een daadwerkelijk MPI evenement te organiseren voor studenten, MPI leden, pers en niet MPI leden uit de branche.

De studenten die het evenement organiseren ontvangen een 1-jarig MPI studenten lidmaatschap, gesponsord door het World Forum en zijn hiermee welkom om deel te nemen aan alle MPI evenementen in Nederland.

Het evenement wordt op een maatschappelijk verantwoorde wijze georganiseerd, wat geheel aansluit op het MVO beleid van het World Forum. De bijeenkomst gaat over hoe de nieuwe generatie de meeting en events industrie in de toekomst ziet en hoe nieuwe media en instrumenten hierbij geïntegreerd worden. In het najaar zal nog een tweede evenement georganiseerd worden.

Kijk Mee Dag

Elk jaar wordt er vanuit de Gemeente Den Haag de Kijk Mee dag georganiseerd. Dit is een initiatief om leerlingen van groep 8 uit het primair onderwijs binnen bedrijven of (overheids)instellingen actief kennis te laten maken met diverse beroepen. Het World Forum laat de leerlingen kennis maken met een aantal facetten die komen kijken bij het faciliteren van een theatervoorstelling of congres.

Betrokkenheid

Een update over de ontwikkelingen op het gebied van MVO gebeurt op regelmatige basis door middel van een digitaal Ethical Program Message, welke verstuurd wordt naar de medewerkers en partners van het World Forum. Daarnaast is het een terugkerend agendapunt op de team meeting met alle medewerkers van het World Forum. Op deze wijze wordt er betrokkenheid onder de medewerkers gecreëerd.

2.2 Mensenrechten

Concert voor Kindsoldaten

In 2009 heeft het World Forum meegewerkt aan een uniek project, geïnitieerd door een individu met een visie en een droom voor de kindsoldaten van deze wereld. Uiteindelijk is er een concert georganiseerd ('The Armed Man: a Mass for Peace' van de Engelse componist Karl Jenkins) waarvan de gehele opbrengst naar War Child ging. Het World Forum heeft de zaal beschikbaar gesteld en het hele project begeleid. De partners en leveranciers van het World Forum hebben alle faciliteiten ook volledig gesponsord. Het eindresultaat was een vol World Forum Theater met een totale opbrengst van € 69.000, welke volledig ten gunste van War Child kwam. Dit 100% concept was mogelijk dankzij het feit dat alle uitvoerenden en betrokkenen zich met veel enthousiasme op geheel vrijwillige basis hebben ingezet.

Een project waarbij het World Forum betrokkenheid toonde, maar nog belangrijker ook echt betrokkenheid had. Het project heeft er onder andere voor gezorgd dat medewerkers zich echt betrokken voelden. Wat ze deden had daadwerkelijk impact. Dit gaat gepaard met een vernieuwde trots op het bedrijf waar ze voor werken.

De organisatie wilde naast een succesvol evenement ook bekrachtiging (ratificering) stimuleren van het Facultatief Protocol van de Verenigde Naties inzake de Rechten van het Kind. Dit protocol verbiedt betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten onder de 18 jaar. Deze doelstelling is tevens behaald.

Vanaf 24 oktober 2009 geldt het protocol voor het hele Koninkrijk der Nederlanden. Daarmee levert Nederland een belangrijke bijdrage aan de lobby om de inzet van kindsoldaten uit te bannen.

Code of Conduct leveranciers

Bij de selectie van vaste partners en leveranciers houdt het World Forum rekening met verantwoord inkopen. Leveranciers en partners moeten een document, code of conduct, ondertekenen waarbij zij de tien doelstellingen van de United Nations Global Compact onderschrijven. Hiermee wordt onder andere het leveren van producten door kinderarbeid geweerd. Een dergelijk verzoek aan deze partijen zet vooral aan tot bewustwording en nadenken.

Congres over kinderarbeid

Op 10 en 11 mei 2010 host het World Forum een internationale conferentie over kinderarbeid, 'The Hague Global Child Labour conference 2010, Towards a World without Child Labour,

“Ik wil u allemaal bedanken.

Namens hen die, waar ze ook zitten, hopen op hulp. Dat het licht, de duif, deze warme avond naar hen toebrengt. En dat gebeurt ook. Zeker!”

EX-KINDSOLDAAT KON KELEI
OP HET BENEFIETCONCERT VOOR WARCHILD.

Mapping the Road to 2016’. Op deze conferentie praten zo’n 80 landen over maatregelen om kinderarbeid de wereld uit te werken.

De ILO wil bevorderen dat het door alle lidstaten van de ILO aanvaarde actieplan uit 2006, om alle ergste vormen van kinderarbeid uitgebannen te hebben in 2016, daadwerkelijk wordt uitgevoerd. De conferentie zal de wereldwijde stand van zaken in de strijd tegen kinderarbeid schetsen, laten zien wat goed en niet goed is gegaan en met voorstellen komen over hoe gezamenlijk het doel van 2016 bereikt kan worden.

De bijeenkomst wordt georganiseerd door het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid in samenwerking met de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO). Zo’n 400 deelnemers wereldwijd zijn uitgenodigd. Deelnemers zijn onder meer overheden, werkgevers- en werknemersorganisaties, NGO’s, internationale organisaties en het bedrijfsleven.

Tijdens deze internationale conferentie wordt op initiatief van Global Compact en Initiatief Duurzame Handel een discussiebijeenkomst gehouden over de rol van het bedrijfsleven bij de bestrijding van kinderarbeid. In deze bijeenkomst wordt het voornemen gepresenteerd voor een

netwerk van bedrijven die zich inspannen voor de bestrijding van kinderarbeid en andere bedrijven, waar ook ter wereld, daarbij willen ondersteunen.

2.3 Maatschappij

NL DOET

World Forum doet jaarlijks met haar medewerkers mee aan NL DOET (voorheen Make A Difference Day), de grootste vrijwilligersactie van Nederland. Op deze dag ondersteunen zij een project / instelling in de regio Den Haag. Hierbij moet men denken aan schilderen bij een kinderboerderij of de tuin opknappen bij Parnassia, een instelling die hulp biedt aan (jong)volwassenen met psychotische aandoeningen en ouderen met psychische en geheugenproblemen.

Dit gebeurt onder werktijd, de medewerkers krijgen gewoon doorbetaald. Op deze manier ervaren ze zelf het belang van maatschappelijk verantwoord en betrokken ondernemen. Het vergroot het bewustzijn en de betrokkenheid onder de medewerkers. Zij worden op deze wijze gemotiveerd en geïnspireerd in hun verdere werkzaamheden.

IMC Weekendschool

De IMC Weekendschool is een school voor aanvullend onderwijs voor gemotiveerde jongeren van tien tot veertien jaar uit sociaal-economische achterstandswijken. Op de weekendschool krijgen jongeren 2,5 jaar lang elke zondag les van professionals die met plezier hun vak uitoefenen. Doel is jongeren te steunen bij het verruimen van perspectieven, het versterken van zelfvertrouwen en het ontwikkelen van hun talenten. Het World Forum ondersteunt de vestiging in Den Haag door het beschikbaar stellen van de locatie, de kennis op het vakgebied theater en het beleven van een daadwerkelijke cultuur voorstelling.

Bedrijf en Klimaat

In 2010 werkt het World Forum mee aan het project Bedrijf en Klimaat, een initiatief van de Gemeente Den Haag. Dit goedlopende duurzaamheidsproject is al in enkele regio's in Nederland bekend. Het project hoort bij de projecten van Scholen voor Duurzaamheid. Binnen deze projecten wordt de leerlingen gevraagd om creatieve oplossingen te bedenken voor duurzaamheidsvraagstukken. In het project Bedrijf en Klimaat vormen leerlingen een adviesgroep, het zogenaamde klimaat-interventie team. Dit team gaat binnen een bedrijf aan de slag met een aantal onderzoeksvragen. De inhoud van het leerlingenonderzoek hangt af van de vragen die er zijn op het gebied van duurzaamheid en klimaat in het specifieke bedrijf. De vraagstukken die het World Forum bij de leerlingen heeft neergelegd zijn:

- Op welke manieren kan het grofvuil van het World Forum gescheiden worden? Is het haalbaar om dit aan te bieden aan plaatselijke leveranciers of particulieren waardoor het hergebruikt kan worden?
- Hoe kan het World Forum tijdens congressen zorgen voor een betere afvalscheiding. Het gaat hierbij ook om de congresganger te helpen in het scheiden van zijn eigen afval.

Door deelname aan dit project hoopt het World Forum een betere afvalscheiding te krijgen. Daarnaast toont het World Forum haar maatschappelijke betrokkenheid en biedt een mogelijkheid voor de leerlingen om een praktijkcase aan te pakken.

Valid Express

Valid Express is in 1999 opgericht door Nicolette Mak. Haar invalide broer kon geen baan vinden en dat was de aanleiding om een koeriersdienst op te zetten waardoor chronisch zieken en fysiek gehandicapten uit de uitkeringssfeer werden geholpen en gehouden. Inmiddels werken er zestig mensen bij Valid Express. Met vestigingen in Amsterdam, Den Haag/Rotterdam en Utrecht. Met zeshonderd klanten.

Valid Express gelooft in een wereld die haar verantwoordelijkheid neemt. Waar mensen met een lastig lichaam en het bedrijfsleven mogelijkheden zien, in plaats van beperkingen.

Voor opdrachtgever die gebruik willen maken van een koeriersdienst, biedt het World Forum Valid Express aan als preferred supplier.

Kettingreactie

Het World Forum stimuleert op verschillende manieren haar eigen opdrachtgevers om bewust met hun evenementen om te gaan. Daarnaast worden ook de vaste partners en leveranciers en het bedrijfsleven gestimuleerd. De doelstelling van het World Forum Ethical Program is om zich in te zetten op kleinschalig, maar ook beleidsmatig niveau op het gebied van maatschappelijk verantwoord en betrokken ondernemen. Binnen die doelstelling is vastgesteld dat het essentieel is om alle activiteiten en vorderingen op dit gebied aan de markt en omstanders te communiceren.

Een groene prikkel van een van onze opdrachtgevers heeft ons destijds de laatste zet gegeven om er helemaal voor te gaan. Daarom geloven we bij het World Forum juist zo in die groene prikkel en geven hem graag door aan anderen omdat we aan den lijve hebben ondervonden hoe effectief een dergelijk signaal kan zijn. We noemen het gemakshalve onze brandnetel theorie: als je geprikt bent door een brandnetel is dat best een tijdje irritant en je moet er ook echt iets mee doen.

Green Events Checklist

Het World Forum heeft een Green Events Checklist ontwikkeld welke vol met praktische tips staat waar een organisator allemaal aan kan denken als ze op verantwoorde wijze een evenement willen neerzetten. Deze lijst is ontwikkeld om opdrachtgevers te stimuleren hun evenementen zo “groen” mogelijk te organiseren. (zie bijlage pagina 24)

CO2 rekenmodule

Opdrachtgevers van het World Forum kunnen ervoor kiezen de uitstoot van hun evenement te compenseren. Dit kunnen zij zowel internationaal (via de Climate Neutral Group) als lokaal (via het Klimaatfonds Den Haag) doen. Op de website van het World Forum is een rekenmodule beschikbaar, welke de mogelijkheid biedt voor de opdrachtgever om deze uitstoot te berekenen en te compenseren via de Climate Neutral Group. Daarnaast is het tevens mogelijk om via het Klimaatfonds Den Haag de uitstoot van het evenement lokaal te compenseren. De rekenmodule hiervoor loopt via de website van het Klimaatfonds Den Haag.

MVO, dat doe je zo!

Het World Forum is deelnemer van het door het MKB in het leven geroepen programma: MVO, dat doe je zo!” Dit programma heeft als doelstelling om groene prikkels te geven. Het World Forum doet dit door lezingen te geven aan ondernemers van ongeacht welke bedrijfstak over ons MVO beleid. Dit is onder andere gebeurd tijdens het Ondernemerscongres van de regio Haaglanden, aan de Event Managers van ING en tijdens De Dag van de Toegevoegde waarde 2009.

2.4 Ambities

Het World Forum wil zich met name in 2010 op het People aspect door ontwikkelen en zal zich inzetten om alle mogelijkheden hier omtrent te onderzoeken. Zo zal er bijvoorbeeld gekeken worden naar mogelijkheden om een programma voor kansarme jongeren op te zetten. Jongeren die de kans krijgen om zich, zonder vooropleiding, te specialiseren binnen een van de afdelingen van het World Forum.

Fotograaf: Robert Aarts

3. planet

world forum

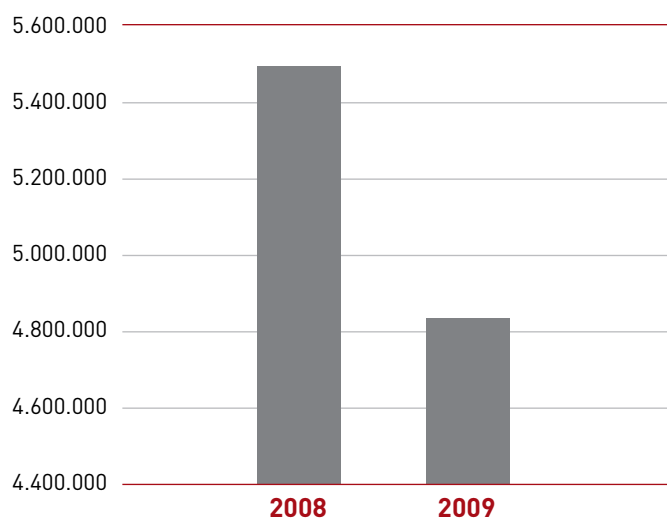
Het World Forum houdt daar waar mogelijk rekening met het milieu. Zo wordt er intensief gekeken naar ons energieverbruik, de afvalscheiding en de compensatie van de CO2 die alsnog uitgestoten wordt.

3.1. Energieverbruik

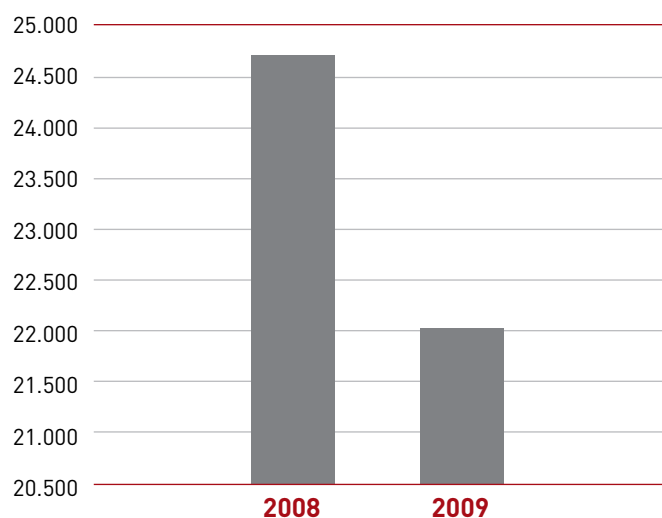
Het World Forum probeert in eerste instantie haar energieverbruik terug te dringen. Hetgeen er vervolgens nodig is wordt waar mogelijk groen ingekocht. De uiteindelijke CO2 uitstoot wordt volledig gecompenseerd.

Het totale elektriciteitsverbruik van het World Forum in 2008 was 5.498.746 KWh, waarvan 2.300.000 KWh uit "groene" elektriciteit bestaat. Het verbruik is in 2009 afgenomen naar 4.838,263 KWh. Met slechts een geringe afname van het aantal evenementen, houdt dit een daling van 12% in. Voornaamste reden hiervan is het overstappen op LED verlichting in een aantal ruimtes.

Het verbruik van de centrale stadsverwarming in het World Forum is in 2009 ten opzichte van 2008 tevens afgenomen, van 24.745 GJ naar 22.035 GJ.

Elektriciteitsverbruik World Forum 2008 en 2009

Verbruik Centrale stadsverwarming World Forum 2008 en 2009

LED verlichting

Alle publieke ruimtes van het World Forum zijn afgelopen jaar voorzien van LED verlichting.

De LED-lamp is een zeer energiezuinige lamp, verbruikt maar liefst 90% minder energie dan een gewone gloeilamp en gaat ruim 50 keer langer mee. Bovendien hoeft een LED-lamp, in tegenstelling tot de spaarlamp niet bij het chemisch afval, maar kunnen gewoon in de prullenbak. Ten opzichte van de gloeilamp is bij LED-lampen de jaarlijkse CO₂-uitstoot 120 kg minder.

De aanpassing naar LED verlichting in de publieke ruimtes van het World Forum levert een aanzienlijke energiebesparing op. In de volgende fase wordt ook alle verlichting in de zalen vervangen. Dit zal tevens een aanzienlijke besparing opleveren in het energieverbruik. Volgend jaar zijn de exacte cijfers hiervan inzichtelijk.

Energiescan

In 2009 heeft het World Forum een energiescan laten uitvoeren. Hierbij zijn in het gebouw de benodigde zaken geïnventariseerd, geanalyseerd en energiebesparende mogelijkheden onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat het elektriciteitsverbruik en warmteverbruik lager is dan gemiddeld volgens benchmark gegevens uit 1993.

Er is een advies uitgebracht om het gebruik nog meer te reduceren. De volgende aanpassingen zijn meteen tot uitvoer gebracht:

- Isoleren van appendages
- Een aantal onderdelen van de terug stroom apparaten (TSA's) en transformatoren zijn geïsoleerd zodat ze de warmte beter vasthouden
- Daglichtregelaars plaatsen

Op werkdagen dat er geen evenementen in het World Forum plaatsvinden, is een groot gedeelte van de verlichting permanent uitgeschakeld. Daarnaast loopt er een project om de aansturingspanelen van de werkverlichting te verbeteren. Verder wordt de werkverlichting van de zalen geoptimaliseerd, zodat deze in plaats van het zaallicht gebruikt wordt tijdens werkzaamheden.

Groene stroom

Het World Forum is eind 2008 volledig overgegaan op groene stroom. Ook voor onze klanten bestaat er geen keuze meer. Alle stroom die in het gebouw wordt gebruikt voor de dagelijkse bedrijfsvoering en tijdens congressen en evenementen bestaat volledig uit groene stroom.

Naast de overstap op groene stroom probeert het World Forum het totale verbruik terug te dringen.

Zomerstop

Wanneer er in de zomermaanden geen congressen plaatsvinden in het World Forum, worden er een aantal maatregelen genomen om het verbruik van energie te verminderen. Hierbij moet men denken aan zaken als het zo veel mogelijk uitschakelen van de verlichting, ventilatie en liften. In 2009 heeft dit geleid tot een besparing op het energieverbruik van bijna 23% in de maanden juli en augustus ten opzichte van deze maanden in 2008.

3.2 Afval

Het afval dat bij het World Forum wordt geproduceerd, wordt gescheiden op de volgende gebieden:

- Bedrijfsafval
- Papier
- Grofvuil (pallets, deuren, stalen frames)
- Swill (= groenafval)
- Glas
- Chemisch afval (waaronder TL lampen)
- Vetafscheider

In 2010 wordt het afvalproces van het World Forum beter in kaart gebracht door het project Bedrijf en Klimaat (zie 2.3). Er wordt bekeken welke ontwikkelingen en trends er zijn op het gebied van afvalscheiding. Hoe kan het World Forum nog beter scheiden en op welke manier kunnen ook de congresbezoekers hierbij betrokken worden.

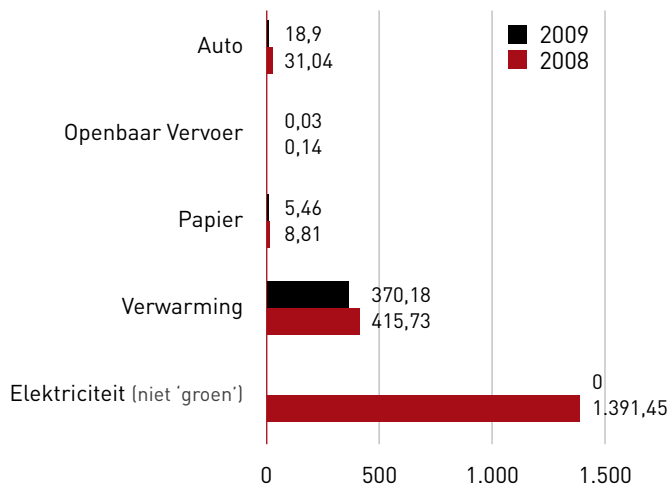
3.3 CO₂ compensatie

Het World Forum opereert als organisatie volledig klimaatneutraal, door het compenseren van de CO₂ uitstoot. Deze uitstoot wordt gecompenseerd via de Climate Neutral Group. De Climate Neutral Group is wereldwijd pionier op het gebied van vrijwillige CO₂-compensatiediensten. Via de Climate Neutral Group investeert het World Forum in duurzame energie en bosprojecten.

Daarnaast wordt 10% van de totale CO₂ uitstoot lokaal gecompenseerd bij het Klimaatfonds Den Haag. Dit betekent dat het World Forum eigenlijk overcompenseert (110%). Er wordt meer gecompenseerd dan dat er uitgestoot wordt.

In 2008 was de CO2 uitstoot van het World Forum 1847,17 ton. In 2009 is deze uitstoot met ruim 78% afgenomen naar 394,58 ton. De maatregelen die het World Forum heeft genomen door het MVO beleid, hebben dus direct effect gehad op de calculatie van de CO2 voetafdruk. De voornaamste reden hiervan is het geheel overgaan op groene elektriciteit.

CO2 uitstoot in ton van 2008 en 2009

3.4 Catering

Het World Forum werkt samen met een vaste catering partner, Maison van den Boer. Zij gaan als organisatie volledig mee in het MVO beleid van het World Forum. Bij het aanbieden van de catering wordt een combinatie gemaakt van biologische producten, streek- en seizoensproducten en duurzaam verantwoorde keuzes. Zo zijn bijvoorbeeld het brood en de vleeswaren volledig biologisch en is de bewuste keuze gemaakt om geen paling te serveren.

De vraag van klanten naar biologische of lokale producten neemt steeds meer toe. Bijvoorbeeld de overheid moet in 2010 voor een groot gedeelte de catering tijdens congressen biologisch inkopen.

Water

In het World Forum wordt de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van een professionele O- Original drinkwateraansluiting. Het drinkwater is afkomstig uit de Nederlandse duinen en wordt terplekke gefilterd tot mineraalwater. O- Original Water biedt talloze voordelen, zo is het milieuvriendelijk, kostenbesparend op transport, inkoop en opslag en is bovenal heel smaakvol. Het is leverbaar in verschillende variëteiten (naturel, lichtbruisend en bruisend), heeft altijd dezelfde smaak en is ieder moment van de dag voorradig in de gewenste hoeveelheid.

Naast deze vorm van water kan men in het World Forum ook kiezen voor Earth Water, hiermee wordt het maatschappelijke belang gesteund door een bijdrage te leveren aan de United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). In samenwerking met de UNHCR levert Earth Water een bijdrage aan de oplossing van het wereldwijde tekort aan schoon drinkwater. 100% van de netto winst komt ten goede aan schoon water in rampgebieden. Earth Water vraagt geen donaties of tijd in de vorm van vrijwilligerswerk, maar alleen om water te drinken. De nettowinst die Earth Water realiseert met de verkoop van het water, draagt de organisatie af aan de UNHCR en investeert deze vervolgens direct in duurzame watersystemen in gebieden waar vluchtelingen dit het hardst nodig hebben.

Sappen

De Appelaere sappen (appel, peer en sinaasappel) zijn toegevoegd aan het standaard assortiment. Het is een natuurzuiver product zonder toevoegingen en conserveringsmiddelen. Het sap wordt geperst uit milieubewust geteeld fruit. De smaak en de kleur van de appel en perendrank worden door verschillende appel- en perensoorten bepaald.

Fair Trade Restaurantweek

Het Restaurant Pangea in het World Forum heeft mee gedaan aan de eerste Fairtrade Restaurant Week van Nederland. Dit initiatief werd georganiseerd door Puur! uit eten, de duurzame culinaire gids en Stichting Max Havelaar (verantwoordelijk voor het Fairtrade keurmerk). Een week lang kon men verantwoord uit eten en genieten van een (h)eerlijk Fairtrade menu.

Waarom van ver halen?

Haagsche Ooievaartjes

Als lokale lekkernij bij de koffie en thee worden in het World Forum regelmatig de Haagsche Ooievaartjes geserveerd. De Haagsche ooievaartjes zijn heerlijke roomboterkoekjes volgens oud ambachtelijk recept. De ooievaar in het wapen van 's-Gravenhage is op 24 juli 1816 voor het eerst bevestigd door de Hoge raad van Adel. Al in 1541 werd de ooievaar in brons gegoten op de grote luidklok van de toren van de grote kerk.

3.5 Ambities

Energieverbruik

Het World Forum heeft een speciaal energieteam opgezet, dat de komende jaren gaat bekijken waar en hoe het energieverbruik van het World Forum nog verder gereduceerd kan worden. Hiervoor wordt op verschillende onderdelen advies ingewonnen bij medewerkers, leveranciers en specialisten. Het doel is om het energieverbruik drastisch te gaan verminderen.

Hierbij moet onder andere gedacht worden aan de volgende punten:

- Bekijken van de energiecontracten
- Het Gebouwbeheerssysteem vervangen
- Het verlichtingsplan
- Plaatsen van nieuwe meters
- Inventarisatie bij vaste partners over energieverbruik
- De werkverlichting controleren
- Led verlichting (dit is nu alleen nog maar in de foyers)
- De ventilatie en pompen regeling

Afval

De uitkomsten van het project Bedrijf & Klimaat (zie 2.3) moeten zorgdragen voor een aantal adviezen waarmee het World Forum de scheiding van afval nog meer kan optimaliseren.

Certificering

In 2010 verschijnen een tweetal ISO normeringen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen welke het World Forum op de voet zal volgen.

ISO 26000: de internationale richtlijn voor MVO, officieel Guidance on Social Responsibility

ISO 26000 helpt organisaties hun maatschappelijke verantwoordelijkheden te bepalen en geeft adviezen over de verankering van MVO binnen organisaties. Ook probeert ISO 26000 een uniform MVO-begrippenkader te introduceren.

ISO 20121: normering voor duurzame evenementen

Het World Forum heeft op uitnodiging van het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) in de opstartfase meegepraat over de internationale normering voor duurzame evenementen. Het doel daarvan was:

- informeren over de oprichting en de status van de internationale normcommissie Duurzame Evenementen binnen ISO
- bepalen of de Nederlandse Markt behoefte / belang heeft bij te dragen aan deze internationale normontwikkeling op het gebied van Duurzame Evenementen en daarvoor een nationale schaduwcommissie/-werkgroep op te richten

In 2010 breekt de tijd aan voor meetbare criteria en als deze praktisch uitvoerbaar zijn, gaan het World Forum er graag in mee.

4. profit

world forum

Met name het faciliteren van meerdaagse internationale congressen draagt bij aan de (lokale) economie. Door het actief acquireren van internationale meerdaagse congressen wordt extra economische spin-off gegenereerd voor hotels, restaurants, winkels, vervoersbedrijven, musea en attracties.

De economische spin-off van internationale meerdaagse congressen (zowel corporate als non-corporate) wordt geteld door het aantal congresdeelnemers te vermenigvuldigen met het aantal dagen dat het congres duurt. Dit zijn de zogeheten congresdeelnemerdagen (CDD's).

Het aantal congresdeelnemerdagen wordt vermenigvuldigt met een door het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen berekende bestedingsfactor van € 344,-.

In 2009 hebben in het World Forum 30 internationale congressen plaatsgevonden, waarvan 20 congressen meerdaags waren. Dit komt neer op het aantal congresdeelnemerdagen van 49.463. Vermenigvuldigt met de bestedingsfactor van € 344,- is dit € 17.015.272,-

5. over dit rapport

world forum

Dit duurzaamheidsverslag is het eerste verslag over het MVO beleid van het World Forum. Hierin wordt gerapporteerd over 2008 en 2009 en vooruitgekeken naar een paar gebeurtenissen in 2010. Daarnaast worden een aantal ambities voor de komende jaren besproken.

Dit verslag is bedoeld voor alle stakeholders van het World Forum.

Vanaf nu zullen wij jaarlijks een duurzaamheidsverslag uitbrengen om onze stakeholders, opdrachtgevers, partners, leveranciers en medewerkers op de hoogte te houden over onze ontwikkelingen op dit gebied.

6. GRI tabel

world forum

De GRI-tabel is gebaseerd op de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI) op het gebied van duurzaamheidsverslaglegging. GRI is een uit multi-belanghebbenden bestaande organisatie die samenwerkt en wereldwijd standaarden op het gebied van duurzaamheidsverslaglegging realiseert.

Als World Forum beoordelen wij ons verslag met het C-niveau op basis van het GRI toepassingsniveau. Als kleine organisatie heeft het World Forum geen aparte CSR-afdeling. Het is voor ons als organisatie een uitdaging om in de komende rapportages te streven naar het verhogen van het niveau.

In nevenstaande GRI tabel wordt per onderwerp aangegeven waar dit in het verslag aan de orde komt.

G3-indicator		Locatie	Pagina
Strategie en analyse			
1.1	Verklaring van de CEO	Voorwoord	5
Organisatieprofiel			
2.1	Naam organisatie	1.1 Ons bedrijf	7
2.2	Producten en diensten	1.1 Ons bedrijf	7
2.3	Operationele structuur	1.2 Structuur	8
2.4	Locatie hoofdkantoor	1.1 Ons bedrijf	7
2.5	Landen van vestiging	1.1 Ons bedrijf	7
2.6	Rechtsvorm	1.2 Structuur	8
2.7	Markten	1.3 De Markt	9
2.8	Bedrijfsomvang	1.2 Structuur	8
2.9	Organisatie veranderingen	1.2 Structuur	8
2.10	Onderscheidingen	1.6 Onderscheidingen	10
Verslagparameters			
3.1	Verslagperiode	5 Over dit rapport	23
3.2	Voorgaand verslag	5 Over dit rapport	23
3.3	Verslaggevingscyclus	5 Over dit rapport	23
3.4	Contactpersoon	Colofon	28
3.5	Proces inhoud verslag	n.v.t.	
3.6	Afbakening	5 Over dit rapport	23
3.7	Afbakening beperkingen	n.v.t.	
3.8	Basis voor verslaggeving over samenwerkingsverbanden	n.v.t.	
3.10	Herformuleringen	n.v.t.	
3.11	Veranderingen in de verslaglegging	n.v.t.	
3.12	Standaardonderdelen van de informatievoorziening	6 GRI tabel	24
Bestuur, verplichtingen en betrokkenheid			
4.1	Bestuursstructuur	1.2 Structuur	8
4.2	Voorzitter van het hoogste bestuurslichaam	1.2 Structuur	8
4.3	Onafhankelijkheid	1.2 Structuur	8
4.4	Mechanismen voor aandeelhouders en medewerkers	n.v.t.	
4.13	Lidmaatschap van verenigingen	1.7 Lidmaatschappen	11
4.14	Lijst van groepen belanghebbenden	1.4 Stakeholders	10
4.15	Inventarisatie en selectie van belanghebbenden	1.4 Stakeholders	10
Economische indicatoren			
EC 1	Directe economische waarde	4. Profit	21
Milieu indicatoren			
EN 3	Direct primair energieverbruik	3.1 Energieverbruik	17
EN 5	Energie besparing en efficiëntieverbeteringen	3.1 Energieverbruik	17
Sociale indicatoren			
LA 10	Opleidingen en trainingen	2.1 Arbeidsomstandigheden	12
HR 2	Toetsing belangrijke leveranciers op naleving van de mensenrechten	2.2 Mensenrechten	14
HR 6	Kinderarbeid	2.2 Mensenrechten	14
SO 1	Maatschappelijke activiteiten	2.3 Maatschappij	15

bijlage

green events checklist

 www.worldforum.nl

Green events checklist
in opdracht van
het World Forum,
Den Haag

'It's not easy being green'

"Kermit heeft groot gelijk", was onze eindconclusie na een intensieve brainstorm over ons maatschappelijk verantwoord ondernemen. 'It's not easy being green', vooral wanneer we authentiek en doeltreffend willen zijn in ons streven naar duurzaamheid. Het World Forum probeert met deze checklist om duidelijke, meetbare en realistische doelstellingen te formuleren. Deze doelstellingen gaan over onze eigen bedrijfsvoering, maar ook over onze verantwoordelijkheid als partner voor de vele verschillende meetingplanners waarmee we werken. We hopen met deze checklist suggesties te geven om onze gemeenschappelijke groene doelstellingen te halen.

✓ *check it*

off the beaten green track...

- ☐ Controleer bij binnenkomst van uw gasten de luchtdruk van hun autobanden.
Een herinnering aan de goede invloed die volledig opgepompte banden hebben op het milieu.
- ☐ Laat enkele acteurs rondlopen als "Milieupolitie" om bewustzijn te creëren op een amusante manier.
- ☐ Huur fietsen voor uw gasten voor het vervoer tussen de conferentie locatie en het hotel.
- ☐ Ga een stap verder dan "klimaatneutraal" door bijvoorbeeld uw gasten de mogelijkheid te bieden om een boom te (laten) planten.

preparation

- ☐ Benoem een milieuverantwoordelijke binnen uw team om de groene toon van uw evenement te bewaken.
- ☐ Voer een groen inkoopbeleid in. Vraag uw (potentiële) leveranciers om een document te ondertekenen en te voldoen aan uw groene voorwaarden.
- ☐ Organiseer een "papiervrij evenement" door alle communicatie als volgt te plannen:
  - Aankondigingen, uitnodigingen via e-mail
  - Online registratie
  - Updates tijdens het evenement via sms of flatscreens
  - Online feedback en reacties op seminars/workshops/ evenementen
  - Foto's en handouts online beschikbaar stellen.
- ☐ Bestel, indien nodig, "groene" conferentiematerialen, zoals schrijfblokken en badges met FSC keurmerk. Producten met dit merk garanderen een duurzaam fabricageproces waarbij de hele cyclus van boom tot eindproduct aan strenge regels is gebonden.
- ☐ Stel een milieubeleid op voor het evenement en deel dit document met alle betrokken personen: management, leveranciers, genodigden, presentatoren en exposanten.

Just do it!

accommodation and venue selection

- ❑ Kies hotels en conferentiezalen die gemakkelijk bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en die op loopafstand van elkaar liggen.
- ❑ Vraag potentiële aanbieders van accommodatie naar hun interne milieubeleid en het daarbij behorende plan van aanpak.
- ❑ Verkiez hotels en conferentiezalen met een Green Key-certificaat www.green-key.org
- ❑ Bezoek de locaties op voorhand om te controleren of er aan uw milieueisen voldaan kan worden.
- ❑ Kies een hotel en/of een conferentiezaal die interesse heeft om meer met "groen" te doen. Hun bereidheid om mee te werken zal uw taak veel makkelijker maken.

transportation

- ❑ Maak het uw gasten makkelijk om te reizen tussen de luchthaven en het hotel/de conferentiezaal. Bied informatie aan over het plaatselijke openbare vervoer of regel shuttlebussen.
- ❑ Als vervoer per auto onvermijdelijk is, gebruik dan voertuigen die minder broeikasgassen zoals CO₂ uitstoten. Elektrische en hybride auto's, net als voertuigen aangedreven op aardgas, propaan, methaangas, en ethanol, produceren minder uitstoot dan voertuigen op benzine of diesel.
- ❑ Zorg voor strippenkaarten of treinkaartjes en geef uw gasten een plattegrond voor afstanden die te voet kunnen worden afgelegd.
- ❑ Zorg voor een klimaatneutraal initiatief om de CO₂-uitstoot van uw evenement te compenseren. www.climateutralgroup.com

catering

- ❑ Minimaliseer het gebruik van wegwerpartikelen.
- ❑ Bied biologische maaltijden en snacks aan met seizoensgebonden en plaatselijke ingrediënten.
- ❑ Vraag of melk, suiker, dranken en ander voedselproducten in grote hoeveelheden verpakt kunnen worden in plaats van apart.
- ❑ Zorg er voor dat voedsel- en drankverpakkingen herbruikbaar zijn, en dat ze recycled worden.
- ❑ Geef uw gasten herbruikbare koffiekoppen aan het begin van de conferentie.
- ❑ Bied fair trade, "shade grown" of biologische koffie aan.
- ❑ Eis het gebruik van biologische producten, en scharrelkippen/eieren/vlees.
- ❑ Bied verschillende vegetarische maaltijden aan; voor de teelt van groenten worden minder land en energie gebruikt.
- ❑ Vraag uw gasten om zich d.m.v. een tekenlijst aan te melden voor de maaltijden die worden aangeboden. Dit zal voedseloverschotten - en uw kosten - verminderen.

exhibition

- ❑ Maak bebording die ook tijdens toekomstige evenementen gebruikt kan worden.
- ❑ Gebruik verzamelbakken voor de recycling van naamkaartjes.
- ❑ Informeer uw exposanten over uw groene plan. Betrek hen erbij door hen te vragen om:
  - Hun marketingmateriaal op kringloop papier te printen, en gebruik te maken van bio-afbreekbare inkt;
  - Niet teveel materiaal mee te nemen naar het evenement, en om alle ongebruikte materialen mee terug te nemen;
  - Artikelen weg te geven die gemaakt zijn van duurzame en herbruikbare materialen;
  - Hun eigen milieu-initiatieven te promoten.
- ❑ Voor de standbouwers:
- ❑ Zorg dat er ter plaatse voldoende afvalbakken zijn voor papier en andere herbruikbare producten;
  - Kies voor decoraties, displays, etc. die hergebruikt kunnen worden;
  - Zorg dat de schoonmakers getraind zijn in het sorteren van herbruikbare artikelen uit het afval;
  - Zorg ervoor dat de stands zijn gemaakt van gerecycleerd materiaal, en dat ze herbruikbaar zijn.

*think green,
make green, do green,
grow green!*

sources

Milieuverantwoordelijke World Forum,
Den Haag, Nederland

www.worldforum.nl

www.bluegreenmeetings.org

www.greeninggovernment.gc.ca

www.greenmeetings.info

www.conventionindustry.org

www.mpiweb.org

NL-22-10-2009

world forum

Colofon

Tekst

Linda van Wijngaarden

Vormgeving

The KEY Agency, Amsterdam

Contact

Mocht u reacties of vragen hebben over het
duurzaamheidsverslag van het World Forum, horen wij
het graag via: linda.vanwijngaarden@worldforum.nl

World Forum Churchillplein 10, 2517 JW Den Haag

T +31 (0) 70 306 63 66 **F** +31 (0) 70 306 64 43 **E** info@worldforum.nl **I** www.worldforum.nl